

Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο
Σχολή Κοινωνικών Επιστημών

Πρόγραμμα Παιδαγωγικής και Διδακτικής Επάρκειας
Θεματική Ενότητα ΠΔΕ02: Διδακτική Οικονομικών, Διοίκησης και Εκπαιδευτική
Αξιολόγηση

Επιστημονική υπεύθυνη για το εκπαιδευτικό υλικό:
Δρ Βασιλική Μπρίνια, Θεματική Ενότητα ΠΔΕ02

ΘΕΜΑ 4^{ΟΥ} ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΥ ΜΑΘΗΤΙΚΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΣΤΗΝ ΨΗΦΙΑΚΗ ΕΠΟΧΗ

ΣΧΕΔΙΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

ΜΑΘΗΜΑ: ΟΙΚΙΑΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ:

Οικονομικά της Οικογένειας – Η Εξέλιξη της Οικογενειακής Οικονομίας στην Ψηφιακή Εποχή

ΤΑΞΗ: Α' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

1) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Να είναι ικανοί οι μαθητές μετά το πέρας της διδασκαλίας:

- Α) Να περιγράφουν τον οικονομικό ρόλο της οικογένειας στο παρελθόν και στο παρόν.
- Β) Να αναγνωρίζουν τις αλλαγές που έφερε η ψηφιακή εποχή στην οικογενειακή οικονομία (ηλεκτρονικές αγορές, ηλεκτρονικές πληρωμές, νέες μορφές εργασίας).
- Γ) Να διακρίνουν πλεονεκτήματα και κινδύνους από τη χρήση της τεχνολογίας στη διαχείριση των οικονομικών.
- Δ) Να κατανοούν τη σημασία του οικονομικού προγραμματισμού της οικογένειας στο ψηφιακό περιβάλλον.
- Ε) Να καλλιεργούν κριτική σκέψη και υπευθυνότητα στη χρήση ψηφιακών οικονομικών εργαλείων.

2) ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Μαθητοκεντρική: Διάλογος σε συνδυασμό με ερωταποκρίσεις, ομαδοσυνεργατική μάθηση, χρήση παραδειγμάτων από την καθημερινή ζωή των μαθητών

3) ΕΠΟΠΤΙΚΑ ΜΕΣΑ ΚΑΙ ΥΛΙΚΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

Μαυροπίνακας, Κιμωλίες, Ηλεκτρονικός Υπολογιστής, Βιντεοπροβολέας, Φωτοτυπίες

4) **ΕΠΙΠΛΕΟΝ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ (Επιλογή άρθρων για διδακτική αξιοποίηση κατά την κρίση του/της διδάσκοντα/ουσας)**

- *Οικιακή Οικονομία –Α' Γυμνασίου*, Αθήνα: ΙΤΥΕ – «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ» Διαθέσιμο στον διαδικτυακό τόπο: <http://ebooks.edu.gr/ebooks/handle/8547/133>
- Zhang, Xiao. (2024). Research on the Impact of Digital Finance on Household Financial Asset Allocation. *Frontiers in Business, Economics and Management*. 13. 21-26. 10.54097/hsqrwf94.
- Marie Mikušová, Kateřina Stanovská; Family businesses in digital economy: findings from the Czech Republic. *Journal of Family Business Management* 2025; <https://doi.org/10.1108/JFBM-10-2024-0246>
- Chumakova, Natalia & Yarushkina, Elena & Milovanov, Vladislav & Saprykina, Vera. (2019). Digital technologies in households budget management. *IOP Conference Series: Materials Science and Engineering*. 497. 012026. 10.1088/1757-899X/497/1/012026. =
- Li, Jie & Wu, Yu & Xiao, Jing Jian. (2019). The impact of digital finance on household consumption: Evidence from China. *Economic Modelling*. 86. 10.1016/j.econmod.2019.09.027

5) **ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ**

- Εισαγωγή – Υπενθύμιση: Αναφορά στην έννοια της οικογένειας ως οικονομική μονάδα (κατανάλωση – παραγωγή αγαθών, εισοδήματα, ανάγκες), στην οποία έχουμε αναφερθεί στο πλαίσιο του Κεφαλαίου 2 «ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ».
- Διάλογος σε συνδυασμό με ερωταποκρίσεις και εικόνες/παραδείγματα για την παρουσίαση της οικογενειακής οικονομίας στο παρελθόν και σήμερα.
- Εφαρμογή
- Αξιολόγηση
- Ανακεφαλαίωση
- Ανάθεση Εργασίας

6) **ΔΟΜΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ:**

A) Προετοιμασία (3')

Στο πλαίσιο του Κεφαλαίου 2 «ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ» έχουμε αναφερθεί στην έννοια του της οικογένειας ως οικονομική μονάδα.

Επίσης έχουμε επισημάνει την σημασία της ύπαρξης αποτελεσματικής κατανομής των παραγωγικών πόρων της οικονομίας ανάλογα με το ατομικό ή/και το οικογενειακό εισόδημα του καταναλωτή.

Στο σημερινό μάθημα λοιπόν, θα εστιάσουμε το ενδιαφέρον μας σε κάτι που σχετίζεται με την εξέλιξη της οικογενειακής οικονομίας στην ψηφιακή εποχή.

Με το πέρας της διδασκαλίας θα είστε σε θέση:

- A) Να περιγράφετε τον οικονομικό ρόλο της οικογένειας στο παρελθόν και στο παρόν.
- B) Να αναγνωρίζετε τις αλλαγές που έφερε η ψηφιακή εποχή στην οικογενειακή οικονομία (ηλεκτρονικές αγορές, ηλεκτρονικές πληρωμές, νέες μορφές εργασίας).
- Γ) Να διακρίνετε πλεονεκτήματα και κινδύνους από τη χρήση της τεχνολογίας στη διαχείριση των οικονομικών.
- Δ) Να κατανοείτε τη σημασία του οικονομικού προγραμματισμού της οικογένειας στο ψηφιακό περιβάλλον.
- Ε) Να καλλιεργείτε κριτική σκέψη και υπευθυνότητα στη χρήση ψηφιακών οικονομικών εργαλείων.

B) Παρουσίαση (18')

(Το περιεχόμενο της παρουσίασης είναι ενδεικτικό και μπορεί να διαμορφωθεί κατά την κρίση του διδάσκοντα/ουσας).

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	ΜΕΘΟΔΟΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΜΕΣΑ
Η οικογενειακή οικονομία στο παρελθόν (παραγωγή στο σπίτι, ανταλλαγές, μετρητά)	Διάλογος σε συνδυασμό με ερωταποκρίσεις	Μαυροπίνακας, Κιμωλίες, Ηλεκτρονικός Υπολογιστής, Βιντεοπροβολέας
Η οικογενειακή οικονομία σήμερα (ηλεκτρονικές πληρωμές, e-banking, online shopping, πλατφόρμες εργασίας)	Διάλογος σε συνδυασμό με ερωταποκρίσεις	Μαυροπίνακας, Κιμωλίες, Ηλεκτρονικός Υπολογιστής, Βιντεοπροβολέας
Πλεονεκτήματα (ευκολία, ταχύτητα, περισσότερες επιλογές)	Διάλογος σε συνδυασμό με ερωταποκρίσεις	Μαυροπίνακας, Κιμωλίες, Ηλεκτρονικός Υπολογιστής, Βιντεοπροβολέας
Μειονεκτήματα/κίνδυνοι (υπερκατανάλωση, απάτες στο διαδίκτυο, περιορισμός κοινωνικών σχέσεων)	Διάλογος σε συνδυασμό με ερωταποκρίσεις	Μαυροπίνακας, Κιμωλίες, Ηλεκτρονικός Υπολογιστής, Βιντεοπροβολέας
Προσωπικές εμπειρίες και απόψεις μαθητών	Διάλογος σε συνδυασμό με ερωταποκρίσεις	Μαυροπίνακας, Κιμωλίες, Ηλεκτρονικός Υπολογιστής, Βιντεοπροβολέας

Γ) Εφαρμογή (15')

Σε αυτό το στάδιο, διανέμεται στους μαθητές μία βιωματική άσκηση εφαρμογής σχετικά με όσα αναφέρθηκαν (η άσκηση είναι ενδεικτική και μπορεί να διαμορφωθεί κατά την κρίση του διδάσκοντα/ουσας).

- 1^ο Στάδιο (3 λεπτό): Οι μαθητές χωρίζονται σε διαφορετικές ομάδες ανάλογες με τον αριθμό των μαθητών του Τμήματος και κάθε μία επιλέγει μια διαφορετική «οικογενειακή περίπτωση» (π.χ. αγορά υπολογιστή, κράτηση ταξιδιού, πληρωμή λογαριασμών).
- 2^ο Στάδιο (6 λεπτά): Κάθε ομάδα καλείται να απαντήσει σε φύλλο εργασίας στα εξής: α) Τι ανάγκη καλύπτει η αγορά, β) Ποια ψηφιακά μέσα μπορούν να χρησιμοποιηθούν. γ) Πιθανά πλεονεκτήματα και κινδύνους.
Ένας μαθητής από κάθε ομάδα καταγράφει το σύνολο των απαντήσεων
- 3^ο Στάδιο (6 λεπτά): Ένας εκπρόσωπος από κάθε ομάδα έχει στην διάθεσή του 1 λεπτό για να παρουσιάσει στην ολομέλεια της τάξης τις απαντήσεις της ομάδας του.

Δ) Αξιολόγηση (5')

Στο σημείο αυτό, οι μαθητές/τριες καλούνται να απαντήσουν σε ερωτήσεις κλειστού τύπου (σωστού, λάθους), οι οποίες βρίσκονται στο επισυναπτόμενο φύλλο αξιολόγησης (οι ερωτήσεις είναι ενδεικτικές και μπορούν να διαμορφωθούν επιπλέον ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής που μπορεί να διαμορφώσει ο/η διδάσκων/ουσα κατά την κρίση του). Συλλέγονται τα φύλλα απαντήσεων από τον/την διδάσκοντα/-ουσα και μέσω ερωτήσεων προς τους μαθητές/τριες διευκρινίζονται οι σωστές απαντήσεις στις ερωτήσεις αξιολόγησης και συζητούνται τυχόν απορίες.

E) Ανακεφαλαίωση (2')

Κατά τη διάρκεια της ανακεφαλαίωσης, επισημαίνονται τα βασικά σημεία του μαθήματος με την βοήθεια των μαθητών/τριών.

ΣΤ) Ανάθεση Εργασίας (2')

Στο στάδιο αυτό διαμοιράζεται στους μαθητές το φύλλο ανάθεσης εργασίας σχετικά με όσα συζητήθηκαν.

Με την ολοκλήρωση της διδακτικής ώρας ακολουθεί ενημέρωση για την προκήρυξη και υλοποίηση του 4^{ου} Πανελληνίου Μαθητικού Οικονομικού Διαγωνισμού και της διαδικασίας συμμετοχής των ενδιαφερομένων μαθητών/τριών σε αυτόν.

1. ΦΥΛΛΟ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ

ΒΑΣΙΚΟΙ ΑΞΟΝΕΣ ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

Ο οικονομικός ρόλος της οικογένειας

Η οικογένεια είναι σημαντικός παράγοντας ανάπτυξης μιας οικονομίας γιατί:

- συμβάλλει στη διατήρηση ή και αύξηση του πληθυσμού της κοινωνίας
- μέσα σ' αυτήν ο άνθρωπος αναπτύσσεται σωματικά και ψυχικά, συνειδητοποιεί τον κόσμο μέσα από το οικογενειακό περιβάλλον, αναπτύσσει πρωτοβουλίες και διαμορφώνει την κοινωνική και οικονομική συμπεριφορά του
- δέχεται και αφομοιώνει τις μεταβολές που συμβαίνουν και επηρεάζουν την οικονομική ανάπτυξη. Για παράδειγμα, παλιότερα η οικονομική ανάπτυξη στηριζόταν κατά κύριο λόγο στην καλλιέργεια της γης και την κτηνοτροφία. Με το πέρασμα, όμως, των χρόνων συνέβησαν αλλαγές, όπως για παράδειγμα το φαινόμενο της αστικοποίησης, και οι άνθρωποι στράφηκαν στο εμπόριο και τη βιοτεχνία και αργότερα στη βιομηχανία.

Η οικογένεια ως οικονομική μονάδα έχει τη δυνατότητα να συνδυάζει την κατανάλωση και την παραγωγή αγαθών και υπηρεσιών. Σκοπός της οικογένειας (και κάθε ατόμου) είναι η κατανάλωση των αγαθών και υπηρεσιών προκειμένου να ικανοποιηθούν όλο και περισσότερες ατομικές και οικογενειακές ανάγκες.

Μια οικογένεια πριν αγοράσει ένα αγαθό:

- διαπιστώνει την ανάγκη που πρέπει να ικανοποιηθεί
- αναζητά τις κατάλληλες πληροφορίες για τα διάφορα προϊόντα. Σε αυτό το στάδιο επηρεάζεται κυρίως από τα διαφημιστικά μηνύματα ή από το φιλικό περιβάλλον, για τους διάφορους τύπους των προϊόντων που υπάρχουν στην αγορά
- ερευνά τις διάφορες αγορές από τις οποίες μπορεί να προμηθευτεί το προϊόν
- συγκρίνει τις τιμές και γενικότερα τις διάφορες προσφορές
- αξιολογεί όλες τις προτάσεις που έχει
- παίρνει την τελική απόφαση.

Με αυτόν τον τρόπο εάν, για παράδειγμα, μια οικογένεια (ή ένας καταναλωτής) επιθυμεί να αγοράσει ένα σπίτι για να ικανοποιήσει τις ανάγκες στέγασης, πρέπει αρχικά να συλλέξει όλες τις απαραίτητες πληροφορίες ως προς τις τιμές των κατοικιών, την περιοχή στην οποία βρίσκεται η κατοικία, τα τετραγωνικά μέτρα και την παλαιότητα της, καθώς τις επιπλέον παροχές αυτής. Στη συνέχεια θα πρέπει να συγκρίνει τις τιμές των διάφορων κατοικιών και αφού τις αξιολογήσει να αποφασίσει ποιο σπίτι θα αγοράσει τελικά. Βέβαια, θα πρέπει να αναφέρουμε ότι αρκετές πληροφορίες που συλλέγει η οικογένεια (αλλά και ο καταναλωτής) γίνονται γνωστές από τις διαφημίσεις των μεσιτικών γραφείων στην τηλεόραση, στο διαδίκτυο και στις εφημερίδες κ.λπ..

Ο ρόλος του εισοδήματος και του χρόνου στην απόκτηση αγαθών

Τα μέλη μιας οικογένειας, για να αποκτήσουν αγαθά, χρειάζονται εισοδήματα, δηλαδή χρήματα, τα οποία αποκτούν κυρίως από την εργασία τους. Αποφασίζουν, λοιπόν, ποιες ανάγκες θα καλύψουν με βάση τις προτεραιότητές τους. Επειδή, δηλαδή, δεν μπορούν να αγοράσουν όλα τα αγαθά, επιλέγουν εκείνα που κατά τη γνώμη τους θα ικανοποιήσουν τις ανάγκες τους.

Παρόλο που η διαδικασία αγοράς ενός αγαθού είναι η ίδια για όλα τα καταναλωτικά αγαθά, εκεί που υπάρχει διαφορά είναι στο χρόνο που διαθέτει ο καταναλωτής. Για παράδειγμα, εάν ο καταναλωτής επιθυμεί να αγοράσει πατάτες, πρέπει να μάθει ποιος είναι ο μανάβης που έχει τις πιο φρέσκιες και καλές πατάτες και φυσικά με την καλύτερη τιμή. Για τη συλλογή αυτών των πληροφοριών δεν απαιτείται τόσος χρόνος όσος για την αγορά αυτοκινήτου.

Ο χρόνος είναι χρήμα: οι άνθρωποι διαθέτουν το χρόνο τους για να παράγουν αγαθά (στον εργασιακό χώρο ή στο σπίτι).

Ο ελεύθερος χρόνος είναι αγαθό που η «κατανάλωσή του» δίνει μια ορισμένη ικανοποίηση στον κάθε άνθρωπο.

Ένα άλλο χαρακτηριστικό της οικογένειας είναι ότι μπορεί να διαθέσει το χρόνο της όχι μόνο για κατανάλωση και εργασία αλλά και για την παραγωγή αγαθών μέσα στο νοικοκυριό. Παλαιότερα οι οικογένειες, και ιδιαίτερα οι αγροτικές, διέθεταν χρόνο για την παραγωγή αγαθών τα οποία είτε χρησιμοποιούσαν για προσωπική κατανάλωση ή τα πουλούσαν στην αγορά. Για παράδειγμα, έφτιαχναν (και τώρα ακόμα συμβαίνει σε ορισμένες αγροτικές περιοχές της Ελλάδας) παραδοσιακά ζυμαρικά (π.χ. χυλοπίτες, τραχανά κ.λπ.) και γαλακτοκομικά προϊόντα (π.χ. τυρί, γιαούρτι κ.λπ.). Όλες αυτές οι υπηρεσίες θεωρούνται οικιακή παραγωγή, αφού ένας καταναλωτής αν δεν τις έκανε ο ίδιος θα μπορούσε να τις αγοράσει στην αγορά. Επιπλέον, η οικιακή παραγωγή καλλιεργεί τη συνεργασία, τη δημιουργικότητα και την επικοινωνία μεταξύ των μελών της οικογένειας.

Ανακεφαλαιώνοντας, επειδή η οικογένεια συμπεριφέρεται ως καταναλωτής (αφού καταναλώνει μεγάλη ποικιλία αγαθών και υπηρεσιών) αλλά και ως παραγωγός (αφού τα μέλη των νοικοκυριών απασχολούνται με τις οικιακές εργασίες) ο ρόλος της στη συνολική επίδοση της οικονομίας είναι πολύ σημαντικός.

2. ΦΥΛΛΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Οι μαθητές θα χωριστούν σε ομάδες. Οι μαθητές της κάθε ομάδας αναλαμβάνουν μια οικογενειακή περίπτωση (π.χ. αγορά υπολογιστή, πληρωμή λογαριασμών, κράτηση ταξιδιού στο διαδίκτυο). Καλούνται να σκεφτούν και να συζητήσουν μεταξύ τους τις ανάγκες που καλύπτει η αγορά, τα ψηφιακά μέσα που μπορούν να χρησιμοποιηθούν και τα πλεονεκτήματα και τους κινδύνους.

Ένας μαθητής από κάθε ομάδα καταγράφει τις απαντήσεις της ομάδας του και τις παρουσιάζει στην ολομέλεια.

3. ΦΥΛΛΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ (Το φύλλο αξιολόγησης είναι ενδεικτικό και μπορεί να διαμορφωθεί κατά την κρίση του/της διδάσκοντα/ουσας):

ΦΥΛΛΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Διαβάστε τις παρακάτω προτάσεις και να απαντήσετε αν είναι σωστό (Σ) ή λάθος (Λ).

1. Στην ψηφιακή εποχή οι οικογένειες μπορούν να κάνουν αγορές χωρίς μετρητά
2. Το e-banking εξαλείφει πλήρως τους κινδύνους οικονομικής απάτης.
3. Η χρήση του διαδικτύου για οικονομικές συναλλαγές απαιτεί υπευθυνότητα.
4. Η οικογενειακή οικονομία παραμένει ίδια όπως στο παρελθόν, χωρίς σημαντικές αλλαγές.
5. Η ψηφιακή εποχή προσφέρει μόνο θετικά στοιχεία για την οικογενειακή οικονομία.

ΦΥΛΛΟ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ

Ονοματεπώνυμο μαθητή/τριας:.....

Ημερομηνία:.....

1. Σ Λ
2. Σ Λ
3. Σ Λ
4. Σ Λ
5. Σ Λ

4. ΦΥΛΛΟ ΑΝΑΘΕΣΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

(Το θέμα της εργασίας είναι ενδεικτικό. Το θέμα της εργασίας μπορεί να διαμορφωθεί κατά την κρίση του διδάσκοντα)

Σε ένα κείμενο 150-200 λέξεων, περιγράψτε μια εμπειρία της οικογένειάς σας από μια ψηφιακή οικονομική δραστηριότητα (online αγορά, ηλεκτρονική πληρωμή, χρήση e-banking). Αναφέρετε τα πλεονεκτήματα και τις δυσκολίες που αντιμετωπίσατε.